

دانشکده حقوق علوم اجتماعی
گروه حقوق

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی در رشته حقوق خصوصی

عنوان

بررسی ماهیت، شرایط و آثار قراردادهای مسافرتی با تأکید بر کنوانسیون بین‌المللی راجع به
قراردادهای مسافرتی

استاد راهنما:

دکتر ابراهیم شعاریان ستاری

استاد مشاور:

دکتر سید محمد تقی علوی

پژوهشگر:

فاطمه رفیعی

تیر ۱۳۹۳

تعهد نامه

عنوان پایان نامه: بررسی ماهیت، شرایط و آثار قراردادهای مسافرتی با تأکید بر کنوانسیون بین‌المللی راجع به قراردادهای مسافرتی

اینجانب **فاطمه رفیعی** دانشجوی دوره کارشناسی ارشد رشته **حقوق خصوصی** دانشکده حقوق و علوم اجتماعی دانشگاه تبریز تحت راهنمایی **دکتر ابراهیم شعاریان** با تعهد به رعایت موارد ذیل، اقرار و اذعان می‌نمایم:

۱. تحقیقات و نتایج ارائه شده در این پایان نامه حاصل مطالعات علمی اینجانب بوده، مسئولیت صحت و اصالت مطالب مندرج در آن را به طور کامل بر عهده می‌گیرم.
۲. در خصوص استفاده از مطالب و پژوهشهای محققان دیگر به مرجع مورد نظر استناد شده است.
۳. مطالب مندرج در این پایان نامه را اینجانب یا فرد دیگری به منظور اخذ هیچ نوع مدرک یا امتیازی تاکنون به هیچ مرجعی تسلیم نکرده است.
۴. کلیه حقوق معنوی این اثر به دانشگاه تبریز تعلق دارد. مقالات مستخرج از پایان نامه، ذیل نام دانشگاه تبریز (University of Tabriz) به چاپ خواهد رسید.
۵. حقوق معنوی تمام افرادی که در به دست آمدن نتایج اصلی پایان نامه تأثیرگذار بوده‌اند در مقالات مستخرج از پایان نامه رعایت خواهد شد.
۶. چنانچه بعد از جلسه دفاعیه محرز گردد که مطالب پایان نامه به صورت کلی یا جزئی مورد سرقت علمی قرار گرفته است، نسبت به ابطال مدرک تحصیلی حق هیچگونه اعتراض و ایرادی نخواهم داشت.

تاریخ

نام و امضاء دانشجو

تقدیم ہے:

پدر و مادر عزیزم

و

ہمسفر نمبر بانجم

تقدیر و تشکر

ادب علم آموزی اقتضا می کند از همه کسانی که حرفی به من آموخته اند . راه و شیوه دانش آموختن را فراروی من نهاده اند و راهنمای صادقی در وادی علم و فضیلت بوده اند تشکر کنم.

به ویژه :

از استاد گرانمایه و ارجمند جناب آقای دکتر ابراهیم شعاریان استاد فرزانه ای که حقیقتاً مرا راهنما و رهگشا بوده اند و دقت موشکافانه ایشان در انجام بهتر این تحقیق بسیار موثر بوده است.

همچنین از زحمات و رهنمودهای جناب آقای دکتر سید محمد تقی علوی که با مشاوره خود مرا در بانجام رساندن این تحقیق یاری رسانیدند کمال تشکر و قدردانی را دارم.

امید آنکه خداوند نیت خیر این عزیزان را در احیای علم و معرفت استوار گرداند.

نام خانوادگی: رفیعی

نام: فاطمه

عنوان پایان نامه: بررسی ماهیت، شرایط و آثار قراردادهای مسافرتی با تاکید بر کنوانسیون بین المللی راجع به قراردادهای مسافرتی

استاد راهنما: دکتر ابراهیم شعاریان ستاری

استاد مشاور: دکتر سید محمدتقی علوی

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد

رشته: حقوق خصوصی

دانشگاه: تبریز

دانشکده: حقوق و علوم اجتماعی

تاریخ فارغ التحصیلی:

تعداد صفحه: ۱۰۸

واژه‌های کلیدی: قرارداد سفر، دفاتر خدمات مسافرتی، بسته‌های مسافرتی، شرایط و آثار قراردادهای مسافرتی

چکیده:

امروزه گرایش افراد به سفرهای داخلی و خارجی توسعه یافته است و در بسیاری از موارد اشخاص ترجیح می‌دهند که از طریق انعقاد قرارداد با تورهای مسافرتی، سفرهای خود را انجام دهند. برای این منظور موسساتی به نام دفاتر خدمات مسافرتی تاسیس شده‌اند. این دفاتر با تنظیم قرارداد مسافرتی، خدماتی را که موسوم به بسته‌های مسافرتی است، به مسافر ارائه می‌دهند و مسافر در ازای این خدمات مبلغی را به دفاتر پرداخت می‌کند. تحلیل رابطه‌ی حقوقی میان مسافر و موسسات مزبور ضروری است. هم‌چنین در این زمینه مقرراتی که به طور مستقیم بتواند این قراردادها را پوشش دهد موجود نمی‌باشد. بنابراین ضروری است که برای تبیین بهتر این قراردادها مطالعه تطبیقی انجام گیرد. کنوانسیون بین‌المللی راجع به قراردادهای مسافرتی به بررسی این قراردادها پرداخته است و انواع، شرایط و آثارشان را تبیین کرده است. تحقیق حاضر در صدد است که با بررسی این کنوانسیون ماهیت، شرایط و آثار قراردادهای مسافرتی را تبیین کند.

- الف) بیان مسئله ۱
- ب) نوآوری تحقیق ۲
- ج) اهداف تحقیق ۲
- د) مواد و روش‌ها ۲
- و) طرح تحقیق ۳

فصل اول - کلیات

- مبحث اول - واژه‌شناسی قراردادهای مسافرتی ۵
- مبحث دوم - اقسام قراردادهای مسافرتی ۸
- گفتار اول - تقسیم‌بندی قراردادهای مسافرتی از حیث متعهد ۸
- الف - قراردادهای سازمان یافته ۸
- ب - قراردادهای با واسطه ۱۰
- گفتار دوم - تقسیم‌بندی قراردادهای مسافرتی از حیث تعداد مسافر ۱۲
- الف - قراردادهای انفرادی ۱۳
- ب - قراردادهای گروهی ۱۳
- مبحث سوم - قوانین و مقررات حاکم بر قراردادهای مسافرتی ۱۳
- گفتار اول - مقررات بین‌المللی ۱۳
- گفتار دوم - مقررات داخلی ۲۱

فصل دوم - اوصاف قراردادهای مسافرتی و ماهیت حقوق آن

- مبحث اول - اوصاف و ویژگی های قراردادهای مسافرتی ۲۵
- گفتار اول - عهدی بودن قراردادهای مسافرتی ۲۵
- گفتار دوم - رضایی بودن قراردادهای مسافرتی ۲۷
- گفتار سوم - معوض بودن قراردادهای مسافرتی ۲۹
- گفتار چهارم - لازم یا جایز بودن قرارداد های مسافرتی ۳۰
- گفتار پنجم - مقایسه قراردادهای مسافرتی با سایر عقود ۳۱
- الف - مقایسه قراردادهای مسافرتی با عقد بیع ۳۱
- ب - مقایسه قراردادهای مسافرتی با عقد اجاره ۳۴
- ج - مقایسه قراردادهای مسافرتی با عقد وکالت ۳۶
- مبحث دوم - ماهیت حقوقی قراردادهای مسافرتی ۳۹

فصل سوم - شرایط قرارداد های مسافرتی

- مبحث اول - شرایط عمومی ۴۷
- گفتار اول - رضا و قصد در قراردادهای مسافرتی ۴۷
- گفتار دوم - اهلیت و صلاحیت در قراردادهای مسافرتی ۵۰
- گفتار سوم - موضوع در قراردادهای مسافرتی ۵۴
- گفتار چهارم - مشروعیت در قراردادهای مسافرتی ۵۹
- مبحث دوم - شرایط اختصاصی ۶۱

گفتار اول - بیش از ۲۴ ساعت بودن دوره اقامت ۶۱

گفتار دوم - مسافرت جهت عدم کسب و کار ۶۳

گفتار سوم - حد نصاب تعداد مسافران ۶۴

فصل چهارم - آثار قراردادهای مسافرتی

مبحث اول - تعهدات طرفین ۶۶

گفتار اول - تعهدات مجری سفر و شخص با واسطه نسبت به مسافران ۶۷

الف - تعهدات اصلی ۶۷

ب - تعهدات فرعی ۷۲

ج - تعهد به نتیجه یا وسیله بودن ۷۳

گفتار دوم - تعهدات مسافران نسبت به مجری سفر و شخص با واسطه ۷۹

گفتار سوم - تعهد به اجرای با حسن نیت قراردادهای مسافرتی ۸۲

مبحث دوم - ضمانت اجرای نقض تعهدات قراردادهای مسافرتی ۸۴

گفتار اول - ضمانت اجرای نقض تعهد از سوی مجری سفر و شخص با واسطه ۸۴

الف - فسخ قرارداد ۸۵

ب - استرداد مبلغ ۸۶

ج - الزام به اجرای تعهد ۸۷

۸۸.....	د- جبران خسارت
۹۰.....	گفتار دوم - ضمانت اجرای نقض تعهد از سوی مسافران
۹۱.....	گفتار سوم - اقدامات قانونی
۹۳.....	مبحث سوم - انتقال قراردادهای مسافرتی
۹۷.....	نتیجه گیری
۱۰۱.....	منابع

فهرست اختصارات

ق.آ.د.م قانون آیین دادرسی مدنی

ق.م قانون مدنی

ق.م.ا قانون مجازات اسلامی

EEC European Economic Community

UNIDORIT International Institute for the Unification of Private Law

مقدمه

الف- بیان مسئله

با توجه به گسترش روزافزون مسافرت‌های داخلی و خارجی و ایجاد دفاتر خدمات مسافرتی و گردشگری، بررسی حقوق و وظایف مسافران و آژانس‌های خدمات مسافرتی ضروری است و باید قواعد حقوقی حاکم بر این‌گونه روابط حقوقی را مورد بحث و بررسی قرار داد. امروزه قراردادهایی که فی مابین دفاتر خدمات مسافرتی و مسافران منعقد می‌شود، ممکن است باعث بروز مسائل و مشکلاتی شود. این دفاتر در این قراردادها متعهد به ارائه‌ی خدمات به مسافران می‌شوند که این قراردادها موسوم به قراردادهای بسته‌های مسافرتی می‌باشد. منظور از بسته‌های مسافرتی مجموعه‌ی امکانات و سرویس‌هایی است که در تورهای گردشگری گرد آمده است که شامل تهیه‌ی بلیط هواپیما، قطار، کشتی و اتوبوس، حمل و نقل از فرودگاه (ترانسفر)، گشت‌های محلی، اقامت در هتل و گرفتن تادیه هتل (واچر)، بیمه و غیره است.

دفاتر خدمات مسافرتی و گردشگری هم ضمن برقراری تماس با عوامل اجزای بسته‌های مسافرتی آنها را به مسافران ارائه می‌دهند. این دفاتر به استناد آیین‌نامه نظارت بر تاسیس فعالیت‌های دفاتر خدمات مسافرتی، سیاحتی، جهانگردی، زیارتی موضوع تصویب‌نامه‌ی شماره‌ی ۱۴۴۰۴/ت ۲۳۲۰۳ مورخ ۱۳۸۰/۴/۵ هیئت وزیران، دفاتر به سه دسته تقسیم می‌شوند: ۱- دفاتر دارای مجوز بند الف ۲- دفاتر دارای مجوز بند ب ۳- دفاتر دارای مجوز بند پ. هر کدام از این مجوزها متفاوت است که بحث ما با دفاتر دارای مجوز بند ب می‌باشد. اجزای تشکیل دهنده‌ی تور را به ۳ بخش تقسیم می‌کنند: ۱- فروش بلیط به مسافر در مبدا ۲- حمل مسافر از مبدا به مقصد ۳- سرویس‌دهی به مسافر در مقصد

در قوانین بین‌المللی کنوانسیون راجع به قراردادهای مسافرتی تصویب شده است که قواعد بسیار مهم و جالبی را تنظیم و تدوین کرده است که در رابطه‌ی حقوقی میان مسافر و موسسات مزبور بسیار مفید است. این کنوانسیون قراردادهای مسافرتی را به دو دسته تقسیم کرده است: ۱- سازمان یافته ۲- با واسطه

در کنوانسیون فعالیت‌های بین خطوط حمل و نقل مشمول قراردادهای باواسطه نمی‌شوند. در این کنوانسیون ضمن تعریف این قراردادها، مسافران را هم تعریف می‌کند و به شرایطی برای انعقاد قراردادهای مسافرتی می‌پردازد و وظایف و تعهدات طرفین را مشخص می‌کند.

ب- نوآوری تحقیق

به دلیل تازه بودن موضوع، کار تحقیقی حاضر می‌توان گفت اولین کار در این زمینه است و سابقه‌ای که به این شکل به بررسی این قراردادها پرداخته شده باشد، نیست.

ج- اهداف تحقیق

در مقررات قانونی قواعدی حقوقی که تنظیم‌کننده رابطه‌ی حقوق میان مسافر و موسسات باشد، ملاحظه نمی‌شود اما مطالعه‌ی تطبیقی با کنوانسیون بین‌المللی راجع به قراردادهای مسافرتی می‌تواند کمک شایانی برای این رابطه‌ی حقوقی کند. در این کنوانسیون قواعد بسیار مهمی پیش‌بینی شده است که می‌تواند در تنظیم و تدوین مقررات در حقوق ما مورد استفاده قرار گیرد.

علاوه بر موارد مذکور این تحقیق درصدد است که موضوعات مربوط به قراردادهای مسافرتی را بررسی کند و مورد مطالعه‌ی تطبیقی قرار دهد از جمله این که مفهوم قراردادهای مسافرتی را مشخص کند و ماهیت این قراردادها چیست و این که مشمول عقود معین مانند بیع، اجاره یا وکالت قرار می‌گیرد یا مشمول ماده ۱۰ ق.م است. هم‌چنین شرایط انعقاد چنین قراردادها را مورد بررسی قرار داده است و آیا علاوه بر شرایط عمومی صحت معاملات، شرایط اختصاصی هم برای انعقاد این قراردادها نیاز است. بحث مهم دیگری که مورد بررسی قرار گرفته است، آثار حاکم بر این قراردادها است که حقوق و تعهدات طرفین و ضمانت‌اجرای نقض قراردادهای موصوف بررسی شده‌اند.

د- مواد و روش‌ها

در این تحقیق از روش تحقیق به صورت کتابخانه‌ای استفاده شده است از آنجا که حقوق ایران فاقد مقرره صریح در خصوص موضوع پایان‌نامه علاوه بر استفاده از کتب، مقالات فارسی از مقالات لاتین نیز استفاده شده است و استفاده از اینترنت و سایت‌های معتبر در نیل به هدف این تحقیق (شناساندن قراردادی تحت عنوان قراردادهای

مسافرتی با مشخص شدن ماهیت، خصوصیات، شرایط عمومی و اختصاصی و آثار) در برنامه‌ی کاری قرار گرفته است.

و طرح تحقیق

این تحقیق مشتمل بر ۴ فصل است. فصل اول مربوط به کلیات، فصل دوم مربوط به ماهیت قراردادهای مسافرتی، فصل سوم مربوط به شرایط انعقاد قرارداد، فصل چهارم مربوط به آثار قراردادهای مسافرتی است.

فصل اول:

کلیات

مبحث اول - واژه‌شناسی قراردادهای مسافرتی

شناخت دقیق از اصطلاحات و واژگان کلیدی یک نهاد یا قرارداد در تبیین موضوع سهم فراوانی خواهد داشت، به ویژه زمانی که این قرارداد یا نهاد تقریباً به صورت جدید مورد بررسی قرار گیرد. بنابراین در این مبحث بر آنیم که به تبیین اصطلاحات قراردادهای مسافرتی بپردازیم. از قراردادهای مسافرتی به عنوان یک قرارداد تازه شناخته شده در حقوق ایران و سایر کشورها در طی سال‌های اخیر استفاده فراوان شده است؛ بنابراین لازم است که معنی و مفهوم آن در حقوق ایران و سایر کشورها و همچنین کنوانسیون بین‌المللی راجع به قراردادهای مسافرتی (CCV)^۱ مورد بررسی قرار گیرد.

واژه‌ی قرارداد در لغت به معنی عهد، اتفاق دو یا چند تن در امری و پیمان می‌باشد.^۲ قرارداد در اصطلاح حقوقی همان مفهوم لغوی را دارد. در تعریف اصطلاحی قرارداد بیان شده که همکاری متقابل اراده دو یا چند شخص در ایجاد ماهیت حقوقی است که همان مفهوم عقد را در پی دارد^۳ و هر چند در حقوق ما بین حقوقدانان در تعریف عقد و قرارداد اتفاق نظر وجود ندارد اما نظر غالب این است که قرارداد با عقد مفهومی یکسان دارد.^۴

اصطلاح لغوی قراردادهای مسافرتی^۵ با اصطلاح حقوقی آن یکی است. در اصطلاح حقوقی قراردادهای مسافرتی به قراردادی می‌گویند که یک طرف تعهد به نام دفتر خدماتی مسافرتی (آژانس‌های مسافرتی) متعهد می‌شود که بسته‌های مسافرتی را به مسافر ارائه دهد و طرف دیگر تعهد (مسافر) نیز باید مبالغ تعیین شده را پرداخت کند.

قراردادهای مسافرتی به ۲ دسته تقسیم می‌شوند:

۱- قراردادهای مسافرتی سازمان یافته^۶

1-INTERNATIONAL CONVENTION TRAVEL CONTRACTS, 197۰.

۲- محمد معین، فرهنگ فارسی معین، چاپ چهاردهم، نشر امیرکبیر، ج ۲، ۱۳۷۸، ص ۲۶۵۲.

3- مهدی شهیدی، تشکیل قراردادهای و تعهدات، چاپ هفتم، نشر مجد، ۱۳۸۸، ص ۴۰ و ۴۱.

۴- ابراهیم شعاریان، انتقال قرارداد، چاپ اول، نشر فروزش، ۱۳۸۸، ص ۴.

5-travel contracts.

6-convention ccv, art1(1), 1970.

7-organized travel contracts.

۲- قراردادهای مسافرتی با واسطه^۱

اصطلاحاتی در این تعریف وجود دارد که با بررسی این اصطلاحات بهتر می‌توان به تبیین و شناخت این قراردادها پرداخت.

۱- آژانس های خدماتی دو نوع است :

الف - آژانس مسافرتی^۲: آژانس مسافرتی مسولیت فروش تور و راهنمایی مسافران را جهت خرید تورهای مورد درخواست خود با توجه به مقصد و بودجه در نظر گرفته شده را به عهده دارد.

ب- آژانس کارگزار^۳: موسسه‌ایست که مسولیت ارائه سرویس‌های لازم در مقصد از قبیل رزرو هتل، ترانسفر فرودگاهی، ارائه گشت‌های محلی، به کارگیری راهنمایان محلی تور و غیره را بر عهده دارد. معمولاً این آژانس توسط تور اپراتور انتخاب می‌گردد.

۲- در تعریف حقوقی، اصطلاحی موسوم به بسته‌های مسافرتی^۴ وجود دارد که در واقع موضوع این گونه قراردادها می‌باشد. منظور از بسته‌های مسافرتی مجموعه امکانات و سرویس‌هایی است که در تورهای گردشگری گرد آمده است که شامل تهیه بلیط‌های هواپیما، کشتی و اتوبوس، حمل و نقل از فرودگاه^۵، گشت‌های محل، اقامت در هتل، بیمه و غیره می‌باشد.

به طور کلی تنوع و دامنه‌ی خدماتی که از سوی دفاتر خدمات مسافرتی و جهانگردی ارائه می‌شود به ماهیت بازار پیش روی آن بستگی فراوان دارد. اما به هر حال این دفاتر عرضه کننده‌ی خدمات عمومی از قبیل تهیه و صدور بلیط هواپیما، قطار، کشتی، اتوبوس، کرایه‌ی اتومبیل در مقصد، ذخیره‌ی جا در هتل با سایر امکانات اقامتی، عرضه بسته‌های سفر، استخدام راهنما و فعالیت‌های مکمل دیگری از قبیل انجام عملیات مربوط به صدور بیمه نامه‌ی سفر و در مواردی پیگیری امور روادید (ویزا) برای مسافران هستند. گاه در برخی کشورها این دفاتر در زمینه‌ی تبدیل ارز نیز به مسافران خدمت ارائه می‌دهند.^۶

1-Intermediary travel contracts.

2-travel agent.

3- supplier agent.

4-travel packages.

5-transfer.

6-بهرام رنجریان، محمد زاهدی، **خدمات صنعت گردشگری**، اصفهان، نشر چهارباغ، چاپ اول، ۱۳۸۶، ص ۴۶ و ۴۷.

۳- اصطلاح دیگر در این قراردادها، اصطلاح مسافر^۱ می باشد، طبق بند ۷ ماده ۱ کنوانسیون CCV مسافر به هر شخصی گفته می شود که از تعهدات مشخص شده در بند ۲ و ۳ منتفع شود اعم از این که قرارداد توسط خودش یا نماینده اش منعقد شود.

مسافر عبارت است از فردی که بین دو یا چند کشور یا بین دو یا چند محل در داخل کشور محل سکونتش در حال سفر باشد. از نظر آمار گردشگری تفاوتی میان دو نوع عمده از مسافران وجود دارد: دیدارکنندگان و سایر مسافران. تمامی مسافرانی که به فعالیت های گردشگری می پردازند دیدارکننده می باشند. بنابراین واژه ای دیدارکننده معرف مفهوم پایه ای برای سیستم کلی آمارهای گردشگری می باشد. (سازمان جهانی گردشگری)

گردشگر^۲ برای اهداف آمارگیری دیدارکننده ای را گویند که به مدت حداقل ۱ شب از یک محل بازدید می کند و هدف اصلی او از بازدید تفریح و استراحت می باشد (سازمان جهانی گردشگری). در ماده ۱ قانون توسعه ایرانگردی و جهانگردی بیان داشته است که هدف از مسافرت کسب و کار نباشد.

۴- در تعریف اشاره شد که مسافر باید در ازای خدمات ارائه شده بها و مبلغی را تحویل دهد. بها و مبلغ پرداخت شده به عنوان عوض بسته های مسافرتی است. بها و مبلغ عبارت است از هر مزدی که نقد باشد، در نوع خود یا به صورت مزایای مستقیم یا غیر مستقیم از هر نوع وجه باشد.^۳

۵- یک اصطلاح دیگری که در این قراردادها استفاده می شود اوراق سفر^۴ می باشد و در زمان انعقاد قرارداد به مسافر مسافر داده می شود که طبق ماده ۶ کنوانسیون CCV شامل مواردی عبارت است از: ۱- مکان و تاریخ صدور ۲- نام و آدرس مجری سفر ۳- نام مسافران یا نماینده آن ها ۴- مکان و تاریخ شروع و پایان ۱- سفر و اقامت کوتاه مدت ۵- تمام مشخصات لازم مربوط به حمل و نقل، مکان سکونت و سایر خدمات که در مقابل آن ها مبلغی پرداخت خواهد شد ۶- ذکر حداقل تعداد مسافران ۷- بها و مبلغ محاسبه شده ۸- شرایط و ضوابط قید شده که مسافر می تواند قرارداد را فسخ کند ۹- هر شرطی که به منظور داوری ایجاد شده و تحت شرایط ماده ۲۹ پذیرفته

1-traveller.

2-tourist

3-convention ccv, art1(4), 1970.

4-travel documents.

شده باشد ۱۰- در اظهاراتی که نمی توانند در برابر ماده‌ای متحمل شوند ، قرارداد تابع شرایط این کنوانسیون است
۱۱- هر شرط دیگری که طبق توافق طرفین باشد .

مبحث دوم : اقسام قراردادهای مسافرتی

در قراردادهای مسافرتی دو طرف تعهد (دفا تر خدماتی مسافرتی و مسافر) وجود دارد که قبلا در مورد آنها و تعاریفشان سخن گفته شد . با نگاهی به کنوانسیون می توان قراردادهای مسافرتی را به دو نوع قرارداد تقسیم کرد .به عبارت دیگر در کنوانسیون به صراحت در ماده ۱ به این تقسیم بندی اشاره شده است ، که قراردادهای مسافرتی را به قراردادهای مسافرتی سازمان یافته و قراردادهای مسافرتی با واسطه تقسیم می کند . مبنای این تقسیم بندی متعهد ارائه خدمات می باشد . در نتیجه لازم است که این دو نوع قرارداد را از هم بازشناسیم و به بررسی آنها پردازیم .
هم چنین می توان به تقسیم بندی دیگر این قرارداد اشاره کرد که مبنای تقسیم بندی آن به انفرادی و گروهی ، تعداد مسافر می باشد . البته کنوانسیون به صراحت مانند تقسیم بندی قبل به این تقسیم بندی اشاره نکرده است اما با بررسی مواد آن می توان به این تقسیم بندی اشاره کرد .

بنابراین در ابتدا به بررسی تقسیم بندی اول و بعد به تقسیم بندی دوم می پردازیم .

گفتار اول – تقسیم بندی از حیث متعهد

الف – قراردادهای سازمان یافته :

در ابتدا باید به تعریف قراردادهای سازمان یافته پردازیم . در بند ۲ ماده ۱ کنوانسیون CCV قراردادهای سازمان یافته را تعریف می کند . این ماده مقرر می دارد که قرارداد مسافرتی سازمان یافته عبارت است از قراردادی که یک شخص با نام خودش متعهد می شود که برای دیگری (مسافر) در ازای مبلغی ترکیبی از خدمات حمل و نقل ، اقامت در هتل که ممکن است مجزا از حمل و نقل باشد و هر خدمات دیگر مرتبط به آن (بسته های مسافرتی) را فراهم کند . در واقع در این قراردادها صحبت از عنصر واسطه در میان نیست چون اشاره می کند که شخص با نام خودش فراهم کند ؛ بنابراین می توان گفت که این شخص مجری سفر می باشد .

در بند ۵ همین ماده مجری سفر^۱ تعریف شده است که مقرر می دارد که مجری سفر عبارت است از هر شخصی که بر حسب عادت یا به طور منظم اجرای قرارداد سازمان یافته را متعهد می شود که چنین فعالیتی می تواند شغل

اصلی او باشد یا می‌تواند به عنوان شغل اصلی او نباشد یا چنین فعالیتی را مبنای کاری قرار دهد یا ندهد. طبق این عبارت لازم نیست که چنین فعالیت‌های به عنوان شغل اصلی باشند.

در واقع از تعریف ارائه شده در کنوانسیون می‌توان گفت خصوصیات قرارداد سازمان‌یافته عبارت است از:

۱- شخص با نام خودش متعهد شود.

۲- در ازای مبلغ، تعهدش را اجرا کند.

۳- طرف دیگر تعهد مسافر باشد.

۴- تعهدش فراهم کردن بسته‌های مسافرتی باشد.

بنابراین این ۴ مورد از ویژگی‌های اصلی این قراردادها می‌باشد. اگر شخص بدون این که با نام خودش قراردادی منعقد کند یا تعهدش رایگان باشد یا طرف دیگر، مسافر نباشد و تعهداتش غیر از ارائه‌ی بسته‌های مسافرتی باشد مشمول این قراردادها نمی‌شود.

مجری سفر نیز ویژگی‌هایی دارد که در صورت وجود این ویژگی‌ها عنوان مجری سفر بر او اطلاق می‌شود

ویژگی‌های مجری سفر عبارت است از:

۱- بر حسب عادت یا به طور منظم چنین فعالیتی را انجام دهد. بنابراین اگر بر حسب عادت نباشد نمی‌توان گفت که او مجری سفر است.

۲- چنین فعالیتی می‌تواند شغل اصلی او باشد. بنابراین مفهوم این عبارت این است که صرف شغل اصلی موضوعیت ندارد.

ماده ۵ کنوانسیون به تعهدات مجری سفر اشاره می‌کند. مجری سفر در قراردادهای سازمان‌یافته باید اوراق سفری را که دارای امضای او باشد صادر کند. اشاره شده است که در اوراق می‌توان به جای امضا، از مهر استفاده شود. بنابراین امضای مجری سفر موضوعیت ندارد و مهر هم می‌تواند استفاده شود. اوراق سفر باید به عنوان سندی از شرایط قرارداد در نظر گرفته شوند^۱.

اگر مجری سفر این تعهدات که در مواد ۵ و ۶ آمده است را نقض کند بر اعتبار قرارداد تاثیر نمی‌گذارد اما مجری سفر مسول هر گونه ضرر و زیان حاصله از این نقض تعهدات است.^۲

1-convention ccv, art 7(1), 1970.

2-convention ccv, art 7(2), 1970.